

Preventivní program školy Školní rok 2025/26

Základní škola Moravská Nová Ves

Školní 396

691 55 Moravská Nová Ves

Ředitelka školy: Mgr. Hana Grossmannová

Výchovný poradce: Mgr. Soňa Petrjanošová

Školní metodik prevence: Mgr. Jana Budišová

Úvod

Preventivní program školy vychází ze školského zákona č. 561/2004 Sb.

Primární prevence rizikového chování vychází z následující legislativy:

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve škole a školských zařízeních MŠMT ČR č.j.: 21 291/2010-28
- Vyhláška č. 27/2016 Sb.,
- Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění pozdějších předpisů

- Vyhláška č. 27/2016 Sb. – o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- další legislativy

Preventivní program je dokumentem školy, který má poskytnout žákům, pedagogům i rodičům informace v oblasti prevence rizikových projevů chování, vést žáky k osvojování základních kompetencí v oblasti ochrany zdraví a zdravého životního stylu, k jejich osobnostnímu a sociálnímu rozvoji a posílení jejich sociálně komunikativních dovedností. Zároveň má u žáků rozvíjet dovednosti, které vedou k odmítání všech druhů sebedestruktivního chování, projevů agresivity a porušování zákona. K rizikovým projevům chování patří široké spektrum výchovných problémů a poruch chování u dětí a mládeže – interpersonální agresivní chování (agrese, šikana, kyberšikana, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie), delikventní chování ve vztahu k hmotným statkům (vandalismus, krádeže, sprejerství), záškoláctví a neplnění školních povinností, závislostní chování (užívání návykových látek, netolismus, gambling), poruchy příjmu potravy, sexuální rizikové chování, negativní působení sekt, rizikové chování v dopravě a rizikové sportovní aktivity.

PPŠ vychází z charakteristiky školy a jejích možných zdrojů.

1. Základní údaje

Název školy: Základní škola Moravská Nová Ves, Školní 396, 69511
 Ředitel školy: Mgr. Hana Grossmannová
 Telefon: 774 584 433
 e-mail: hana.grossmannova@zsmnves.cz

Výchovný poradce: Mgr. Soňa Petrjanošová
 Telefon: 774 484 433
 e-mail: sona.petrjanosova@zsmnves.cz

Metodik prevence: Mgr. Jana Budišová, Mgr. Vanda Bušková
 (pověřená pro 2. stupeň)
 e-mail: jana.budisova@zsmnves.cz, vandabuskova@seznam.cz

2. Charakteristika školy

Základní škola Moravská Nová Ves, okres Břeclav je venkovská škola. Je umístěna ve dvou asi 300 m od sebe vzdálených budovách. Školu navštěvuje 252 žáků, na jejichž vzdělávání se podílí 21 pedagogických pracovníků a 4 asistenti pedagoga. Součástí školy jsou

3 oddělení školní družiny. Každá třída má svoji kmenovou třídu a dále žáci navštěvují 3 odborné pracovny. Škola nemá vlastní školní jídelnu, žáci se stravují ve školní jídelně, která je součástí mateřské školy vzdálené asi 150 m. Do školy dochází místní děti, ale také děti z nedalekého Týnce a Hrušek.

Z výše uvedeného jsme jako rizikové vyhodnotili zejména chodby, záchody a místa při častých přesunech žáků. Tyto jsou pokryty dozory. Při tvorbě PPŠ jsou vždy podkladem hodnocení předchozího školního roku, aktuální situace a připomínky jednotlivých pedagogických pracovníků. Je vytvářen v souladu se školním řádem, se kterým jsou žáci i rodiče seznámeni a je vyvěšen na webových stránkách školy. Aktivita prolínají příslušné oblasti RVP v podobě ŠVP.

V Preventivním programu školy máme vytyčené dva cíle: dlouhodobé a krátkodobé.

Školní rok 2024/25	Počet tříd	Počet ročníků	Počet žáků
1. stupeň	7	5	141
2. stupeň	7	4	110
Celkem	14	9	251

K 30. září 2025 eviduje škola 42 žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními dle Vyhlášky MŠMT č. 27/2016, 1 žák má podpůrné opatření 5. stupně, jeden 4. stupně a 5 žáků 3. stupně. S žáky pracují 4 asistentky pedagoga. Ve školní družině pracují 3 vychovatelky.

3. Informační zdroje

Vnitřní informační zdroje:

- časopis Prevence
- webová stránka školy: www.zsmnves@seznam.cz
- školní řád
- schránka důvěry
- email pomoci ve škole: duveraapomoc@email.cz
- email školního metodika prevence: jana.budisova@zsmnves.cz
- emaily dalších členů školního poradenského pracoviště:
výchovní poradce: sona.petrjanosova@zsmnves.cz
- školní rozhlas, nástěnky
- výuková DVD

Vnější informační zdroje

- www.sananim.cz

- www.drogovaporadna.cz
- www.teenchallenge.cz
- www.extc.cz
- www.pppbrno.cz
- www.dokurte.cz
- www.odrogach.cz
- www.drogy.net
- www.drogy-info.cz
- www.adiktologie.cz
- www.anabell.cz
- www.spondea.cz
- www.podaneruce.cz

Školní poradenské pracoviště (ŠPP)

- vytváří širokou základnu primární prevence školní neúspěšnosti a rizikového chování
- koordinuje preventivní programy na škole a sleduje jejich účinnost
- zajišťuje služby kariérového poradenství pro žáky
- připravuje podmínky pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných žáků
- napomáhá budovat příznivé sociální klima na škole i v jednotlivých třídách
- zajišťuje včasnou intervenci při aktuálních problémech žáků a třídních kolektivů
- poskytuje metodickou podporu pedagogickým pracovníkům
- podporujeme komunikaci mezi školou a rodiči
- koordinuje služby ŠPP s dalšími poradenskými institucemi

Školní poradenské pracoviště je tvořeno výchovným poradcem, školním metodikem prevence (zároveň speciální pedagog) a pověřenou zástupkyní 1. stupně. Členové poradenského týmu vycházejí při své práci ze znalosti prostředí a atmosféry školy, úzce spolupracují a jejich činnosti se prolínají.

Konzultační hodiny:

- školní metodička prevence: čt od 12.45 do 13.30 hod.

- výchovná poradkyně: po od 14.00 – 16.00 hod.

S pracovníky ŠPP si lze sjednat i jiný termín schůzky po předchozí telefonické domluvě.

Ve škole obnovil činnost **Žákovský parlament**. Zástupci 6. až 9. tříd se pravidelně scházejí na schůzkách, své náměty předkládají vedení. Společně se pak snaží řešit problémy týkající se každodenního života žáků školy.

4. Analýza současného stavu

Při tvorbě PPŠ jsme vycházeli ze současného stavu a z evaluace předchozích let. Sledování situace ve škole je ze strany pedagogů a dalších zaměstnanců školy průběžné po celý školní

rok. Ke zjištění aktuálního stavu rizikového chování žáků slouží práce třídních i netřídních učitelů, pravidelné třídnické hodiny, dotazníková šetření, podněty ze strany rodičů, samotných žáků. Rodiče jsou o aktivitách informováni na třídních schůzkách a prostřednictvím webových stránek. Pedagogičtí pracovníci jsou seznámeni s PPŠ na pedagogické radě. Na základě jejich požadavků, vyhodnocování měsíčních výstupů ohledně počtu, způsobu a efektivitě řešení situací v jednotlivých třídách, jsou jim předkládány preventivní aktivity školy.

Dlouhodobé cíle

Tyto se zaměřují na skupiny, kterých se budou týkat, v delším časovém horizontu.

Pokračujeme v nastolených cílech z předchozích let:

- jednou z hlavních priorit naší základní školy je vytvářet zdravé školní prostředí pro všechny žáky a samozřejmě i pro zaměstnance školy. Dobré třídní (školní) klima, tolerance a fungující vzájemné vztahy jsou základním předpokladem pro úspěšné vzdělávání a výchovu žáků
- well-being ve škole
- odpovědnost za vlastní chování
- rozvíjet sociální dovednosti (schopnost diskutovat, komunikovat, spolupracovat, dělat samostatná rozhodnutí)
- učit žáky řešit konfliktní situace (asertivní chování, efektivní komunikace)
- vést je ke schopnosti čelit tlaku vrstevníků a odmítat činnosti, které by mohly mít negativní důsledky
- posilovat sebedůvěru, rozvíjet schopnost vypořádat se s odmítnutím, zklamáním a selháním, vést ke zdravému životnímu stylu - seznámit je s možnostmi pomoci při osobních problémech
- informovat je přiměřeně věku o návykových látkách, jejich účincích a následcích užívání - rozšířit právní vědomí žáků v oblasti trestního práva ve spojitosti s drogami, rizikovým chováním a trestní odpovědností od 15 let
- předcházet rizikovým jevům v chování jako je šikana, kyberšikana, agrese a rizikové sexuální chování
- předcházet projevům rasismu, vést žáky k porozumění a toleranci lidí odlišných národností a kultur
- rozpoznat a zajistit včasnou intervenci v případech: poruch příjmu potravy, domácího násilí, týrání a zneužívání dětí a ohrožování výchovy mládeže
- vést žáky ke smysluplnému využití volného času, aktivnímu odpočinku
- rozšířit znalosti o bezpečném pohybu v silničním provozu a na cyklostezkách
- monitorovat situaci ve škole z hlediska výskytu projevů rizikového chování - motivovat rodiče k odpovědnosti za zdraví a výchovu svých dětí
- poskytovat poradenské služby žáků, rodičům i pedagogům

PPŠ se týká všech žáků naší školy. Práce s nimi začíná už první den při příchodu do školy a stěžejní je zejména třídních učitelů. Při vytváření nového třídního kolektivu je nutné se mezi sebou dobře poznat a od začátku se vzájemně respektovat.

- tvorba třídních pravidel

Je vhodné do jeho tvorby zapojit celou třídu. Popsaná pravidla by měla viset ve třídě všem na očích a nejen učitelé, ale samotní žáci by měli dohlížet na jejich dodržování.

- učit děti řešit různé problémy bez „podpůrných“ látek

V průběhu celé školní docházky se žáci potýkají s různými úkoly, které mohou produkovat jejich problémy. Zde přichází na řadu vytváření důvěry mezi učitelem a žákem. Učitel nesmí být pouze přísnou a nedotknutelnou autoritou, ke které s děsem v očích děti vzhlíží. Naopak, žák by měl cítit, že jsem zde pro něj v době výuky jako nositel informací, ale také o přestávce, kdy se potřebuje svěřit s nějakým problémem, nebo si třeba ověřit správnost svého názoru nebo vyslovení nějaké obavy, strachu. Je jedno, ve kterého učitele má důvěru, ten ji ovšem nesmí zklamat. Budování takové důvěry je proces a žáci by měli časem pochopit, že každý jejich problém lze v klidu vhodným způsobem vyřešit, že život přináší neustále nějaké problémy a ty jsou k tomu, aby se řešily. K tomu je ovšem nutné, postupně vytvářet u dětí sebedůvěru, podporovat ji, budovat zdravé sebevědomí, vyslovovat názory nahlas a nebát se za nimi stát. Tlak vrstevníků může být enormní a ustát vlastní názor není lehké ani pro dospělého člověka. Jedinec by měl pochopit a měl by být veden k názoru, že se má na škole vždy na koho obrátit o pomoc (třídní učitel, oblíbený učitel, vedení školy) a neměl by mít strach toho využít. V nižších ročnících učitelé začínají s dětmi nacvičovat způsoby komunikace, respektování se, učí se rozlišovat, co je dobré a co špatné, jednat čestně, zásady slušného chování. Je to běh na dlouhou trať a chce to hodně trpělivosti a každodenní práce. Zdá se, že dnešním problémem bude naučit děti správně komunikovat mezi sebou, v kolektivu a také směrem k autoritě. Počítačová technika v tomto ohledu staví děti do pasivity, vede k jednoduchému až primitivnímu vyjadřování a někdy k bezohlednosti a vulgaritě.

- měnit špatné postoje žáků

Zaměřit se na sebeovládání, slušnost, pěkné mezilidské vztahy.

Škola dětem nabízí škálu trávení volného času. V různých zájmových útvarech se učí komunikovat i s jinými dětmi, oslovují se jménem, ukazují, co umí a tím si zvedají sebevědomí, učí se pravidlům fair-play, vzájemnému respektu a pomoci.

Krátkodobé cíle pro cílové skupiny

V tomto školním roce se zaměříme zejména na:

- Upevňováním, aktivním používáním základních pravidel slušného chování a znalostí výchovných opatření napomáhat **kamarádskému chování bez vulgarismů** a podporovat nepoužívání mobilních telefonů
- Tvorba třídních pravidel společně žáci a učitel, dbát na jejich dodržování
- Třídní učitelé znovu poučí o šikaně a kyberšikaně a důsledně postupují proti takovému druhu nežádoucího chování
- V každé třídě proběhne nejméně jeden **preventivní program**, na který naváže práce třídního učitele

- Všichni pedagogičtí pracovníci **mapují a předcházejí rizikových jevů ve škole**, postupují podle krizových plánů
- Učit děti **pracovat s neúspěchem**, vyrovnávat se s prohrou a hledat cesty k příštímu zvládnutí
- Zaměřit se na sociální sítě, **prožívání reálného života**, ne virtuálního
- Využívání volnočasových aktivit
- Zamyslet se nad možností třídní schůzky nebo setkání žák x učitel x rodič
- Využívání nabídky vzdělávacích seminářů pro pedagogy zaměřené na prevenci rizikového chování dětí.
- Spolupráce s ostatními institucemi

5. Realizace MPP

Realizace konkrétních činností na jednotlivých úrovních

Školní metodik prevence

- Zajišťuje a koordinuje preventivní programy podle plánu
- Je k dispozici žákům, učitelům i rodičům v případě, že potřebují poradit s určitým problémem
- Řeší ve spolupráci s vedením školy, výchovným poradcem a třídními učiteli rizikové situace
- Účastní se školení a schůzek metodiků prevence
- Zajišťuje informovanost žáků, učitelů a rodičů v oblasti prevence

Pedagogičtí pracovníci

- Všichni pedagogičtí pracovníci školy se seznamují s obsahem MPP, všech jeho součástí (školní řád, krizové plány, metodické pokyny) a o způsobu výměny informací mezi ŠMP a jimi
- Všichni třídní učitelé budou seznámeni s požadavky, které na ně v souvislosti s plněním PPŠ budou kladeny
- Všichni ostatní učitelé se seznámí se zařazením témat týkajících se prevence do ŠVP a plánů jednotlivých vyučovacích předmětů.
- ŠMP i ostatní pedagogičtí pracovníci budou v rámci možností využívat nabídek na další vzdělávání v souvislosti s problematikou prevence rizikových projevů

Žáci

- Žáci jsou informováni o bezpečném chování ve škole, zvláště pak na rizikových místech
- Žáci budou v rámci výuky určitých předmětů a preventivní strategie školy seznámeni s jednotlivými rizikovými projevy chování a způsoby, jak jim čelit
- Žáci se v jednotlivých ročnících zúčastní preventivních programů, které budou uskutečňovány ve spolupráci se specializovanými pracovišti a organizacemi

- Žákům bude nabídnuta účast na doplňkových akcích a volnočasových aktivitách v rámci nespecifické primární prevence

Rodiče

Rodičům je k dispozici PPŠ, školní řád, dodatek ke školnímu řádu, preventivní strategie školy a veškeré dokumenty týkající se prevence na webových stránkách školy.

Na žádost bude rodičům také nabídnuto poskytnutí adresáře poskytovatelů služeb s ohledem na problematiku zvládnutí sociálně nežádoucího chování u dětí

Aktivní formy spolupráce s rodiči

- volba zástupců rodičů do školské rady
- kvalitní práce třídních učitelů směrem k rodičům
- pomoc poradenského pracoviště-školní metodik prevence, výchovný poradce
- besedy s rodiči žáků o určitém problému, který školu trápí
- poradenství - ŠMP, výchovný poradce nebo odborné pracoviště (PPP, psychiatr aj.)

Pasivní formy spolupráce s rodiči

- písemná sdělení rodičům
- informovanost směrem k rodičům o informačních materiálech v oblasti prevence

Zpracování témat prevence do vzdělávacího procesu

Prevence ve škole je záležitostí všech. Děje se každodenně a je nedílnou součástí vzdělávacího procesu. Primární prevence probíhá zejména v rámci vyučovacího procesu obsažená ve Školním vzdělávacím programu Škola pro život č.j. ZSMNV 293/2022. Každý pedagogický pracovník dbá, aby uplatňovaná prevence sociálně patologických jevů u žáků podle zákona č. 561/ 2004 Sb. byla prováděna komplexně, tj. ve všech oblastech, jichž se prevence sociálně patologických jevů u žáků dotýká a to na obou stupních základní školy.

1. ročník

Člověk a jeho svět:

uč. Domov – záškoláctví, syndrom týraného dítěte

uč. Naše škola – vandalismus a násilné chování, záškoláctví

uč. Cesta do školy – rizikové chování v dopravě

uč. Zdraví – zdravá výživa, drogové závislosti, alkoholismus, kouření

uč. Okolí školy a bydliště – vandalismus, krádeže, násilné chování, kriminalita a delikvence

uč. Ve velkém obchodě - vandalismus, krádeže

Český jazyk a literatura:

Průběžné čtení v čítance a v knihách souvislé četby.

2. ročník

Prvouka:

uč. Domov, naše vlast – ČR – intolerance a rasismus, násilné chování, šikana a kriminalita, agrese

uč. Zdravý životní styl – drogové závislosti, alkoholismus, kouření, virtuální drogy, gambling
uč. Minulost, přítomnost a budoucnost - intolerance a rasismus, násilné chování, šikana a kriminalita, agrese

uč. Osobní bezpečí – vandalismus a násilné chování, kriminalita, šikana

uč. Návykové látky - drogové závislosti, alkoholismus, kouření, kyberšikana

Výtvarná výchova a praktické činnosti:

Průběžně v konkrétních hodinách.

Český jazyk a literatura:

Průběžné čtení v čítance a v knihách souvislé četby.

3. ročník

Prvouka:

uč. Naše vlast ČR - vandalismus, násilné chování, šikana, kriminalita a delikvence

uč. Principy demokracie – extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

uč. Soužití lidí, rodina – násilné chování, syndrom týraného dítěte, domácí násilí

uč. Zdravý životní styl – poruchy příjmu potravy

4. ročník

Vlastivěda:

uč. ČR– vandalismus, násilné chování, kriminalita a delikvence, extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

uč. Obrazy z českých dějin

uč. Ochrana přírody – vandalismus, násilné chování, kriminalita, delikvence, drogové závislosti, kyberšikana

uč. Návykové látky

uč. Společenské normy - extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

Matematika:

Průběžně – gambling, kriminalita a delikvence.

Český jazyk a literatura:

Průběžné čtení ukázek v čítance a v knihách souvislé četby.

Tělesná výchova – rizika v dopravě, netolismus

Přírodověda:

uč. Živá a neživá příroda – vandalismus, násilné chování, krádeže

uč. Etapy života - drogové závislosti, kyberšikana, extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

5. ročník

ČJ a literatura:

Průběžné čtení ukázek v čítance a v knihách souvislé četby.

Využívání aktuálních literárních podnětů.

Vlastivěda:

uč. Česká republika, Evropa, Svět – vandalismus, kriminalita, rasismus + intolerance

uč. Lidská právy, společenské normy, komunikace, jak být slušným člověkem - extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, vandalismus, návykové látky

Přírodověda:

uč. Člověk a příroda – vandalismus, kriminalita, delikvence, zdravý životní styl

uč. Lidské tělo – poruchy příjmu potravy, druhy závislosti, netolismus

Matematika:

Průběžně – gambling, kriminalita a delikvence

Tělesná výchova – rizika v dopravě, netolismus

Informatika:

Kyberšikana, zdravý životní styl, netolismus

Po pěti letech by děti měly umět:

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- mít základní sociální dovednosti
- umět se chránit před cizími lidmi
- mít základní zdravotní návyky
- umět si správně zorganizovat svůj volný čas
- umět rozlišit léky a návykové látky
- znát přesné informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách
- znát následky užívání návykových látek
- umět odmítat

6. ročník

Český jazyk a literatura:

Průběžné čtení ukázek v čítance a v knihách souvislé četby.

Výchova k občanství:

uč. Člověk ve společnosti, naše škola – rasismus a intolerance, vandalismus a násilné chování, šikana

uč. Lidská setkání - lidská práva - rasismus a intolerance, vandalismus a násilné chování, šikana, kyberšikana

uč. Naše obec, region, kraj

Výchova ke zdraví:

uč. Vztahy mezi lidmi a formy soužití – vandalismus a násilné chování, vrstevnické vztahy, rasismus a intolerance

uč. Výživa a zdraví - anorexie, bulimie-poruchy příjmu potravy, sebepoškozování, návykové látky

uč. Rizika ohrožující zdraví – drogová závislost, gambling, kriminalita a delikvence, násilné chování, šikana, kyberšikana

Přírodopis:

uč. Země a život (jednobuněčné a mnohobuněčné organizmy) – vandalismus, rasismus, násilné chování

Dějepis:

Průběžně dle obsahu osnov – násilné chování, vandalismus (Pravěk + Starověk)

7. ročník

Český jazyk a literatura:

Průběžné čtení ukázek v čítance a v knihách souvislé četby.

Zeměpis:

Zeměpis světadílů a oceánů

uč. Amerika – rasismus, vandalismus, násilné chování, drogové závislosti

uč. Asie

uč. Evropa

uč. Politické rozdělení světa

Dějepis:

uč. Středověk – rasismus, xenofobie, intolerance

Výchova k občanství:

uč. Člověk ve společnosti, zásady lidského soužití – antisemitismus, xenofobie, rasismus, šikana, kyberšikana

uč. Vnitřní svět člověka – komunikace, šikana, kyberšikana, sebepoškozování

uč. Člověk, stát a právo, lidská práva – kriminalita, násilné chování, vandalismus, záškoláctví, krádeže, netolismus

8. ročník

Český jazyk a literatura:

Průběžné čtení ukázek v čítance a v knihách souvislé četby.

Chemie:

Průběžně dle učebního plánu (chemické reakce) – drogové závislosti, vandalismus, kriminalita

Zeměpis:

Zeměpis ČR

uč. Obyvatelstvo – rasismus

uč. Můj domov – vandalismus

Dějepis:

uč. Novověk – intolerance, vandalismus, násilné chování, agrese

uč. První světová válka - rasismus, nacionalismus, drogové závislosti, agrese,

9. ročník

Český jazyk a literatura:

Průběžné čtení ukázek v čítance a v knihách souvislé četby.

Chemie:

Průběžně dle konkrétního obsahu látek daných osnovami pro ZŠ.

uč. Chemie ve společnosti – drogové závislosti, vandalismus

Zeměpis:

uč. Typy krajiny – vandalismus

uč. Kulturně geografické oblasti – vandalismus, rasismus

uč. Rekreační geografické oblasti

uč. Obyvatelstvo geografické oblasti

Dějepis:

uč. II. světová válka – rasismus a antisemitismus, vandalismus a násilné chování

uč. Totalitní režim – intolerance, homofobie

Informatika:

Průběžně – počítačová kriminalita, závislost na počítačích a internetu, násilí v počítačových hrách, kyberšikana

Výchova k občanství:

uč. Člověk, stát a právní základy státu - kriminalita, násilné chování, vandalismus, záškoláctví, krádeže, netolismus

uč. Mezinárodní spolupráce - rasismus a antisemitismus, vandalismus a násilné chování

uč. Globalizace- extremismus, rasismus a antisemitismus

Výchova ke zdraví:

Uč. Vztahy ve dvojici – rizikové sexuální chování, šikana, kyberšikana, násilné chování, poruchy příjmu potravy

Uč. Zdravý způsob života a péče o zdraví – rizikové chování, návykové látky, kyberšikana, netolismus

Žáci by před opuštěním ZŠ měli znát a umět

- pojmenovat základní návykové látky
- znát jejich účinky na lidský organizmus
- orientovat se v problematice závislosti
- znát základní právní normy
- vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku
- posilovat své sebevědomí
- správně se rozhodovat, odmítat
- zaujímat zdravé životní postoje
- orientovat se v problematice sexuální výchovy
- bránit se různým formám násilí, vědět, kde hledat pomoc
- zvládat základní sociální dovednosti

Primární prevence

Aktivity ŠPP pro žáky: ve spolupráci se společností *Podané ruce Brno, PČR, Hájenka Břeclav, Digitální most z.s.*, a jinými institucemi dle aktuální nabídky a situace na škole

Termín: v průběhu celého roku

Nespecifická prevence

Prevence nespecifická je cílena převážně na žáky, ale účastní se jí i učitelé a rodiče, někdy i občané.

A/ Tradiční aktivity školy

- práce s integrovanými žáky a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- celoroční projektové dny
- sportovní soutěže ve vybíjené, florbale, basketbalu, atletice
- exkurze, návštěvy výstav a besedy
- výlety a exkurze
- slavnostní loučení s žáky 9. tříd
- výstavy prací žáků
- návštěvy divadel
- školní ples

B/ Zájmové kroužky

- Jejich nabídka je vyvěšena na webových stránkách školy

7. Evaluace

PPŠ nelze chápat jako statický dokument, v průběhu školního roku prochází změnami, které jsou odrazem každodenní práce, přicházejí nové podněty a připomínky od různých subjektů, kterých se tento dokument týká. Evaluace Preventivního programu školy není pouze jeho hodnocením, ale slouží také jako základ pro plánování aktivit v rámci prevence na příští rok. Evaluace zahrnuje také počty aktivit a účast v nich. Evaluace probíhá průběžně celý školní rok. ŠMP shromažďuje a zaznamenává výskyt rizikových forem chování, jednání s žáky a rodiči. Dvakrát během školního roku ŠMP hodnotí na pololetní pedagogické radě průběžnou činnost a na závěr roku za přispění TU zpracovává zprávu a hodnocení, které jsou součástí závěrečné zprávy školy.

Seznam základních norem v oblasti prevence

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v působnosti MŠMT na období 2019 – 2027
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním pro období 2019-2027
- Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky „Zdraví pro všechny v 21. století“ (usnesení vlády č. 1066/2002 Sb.)
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027
- Školský zákon 561/2004 ve znění pozdějších předpisů
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve škole a školských zařízeních MŠMT

- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (Čj.: 21149/2016.) lépe je používat předchozí MP - (č.j. 22294/2013-1)
- Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění pozdějších předpisů. (Vyhláška č. 197/2016 Sb., vyhláška č. 248/2019 Sb. a vyhláška č. 607/2020 sb. (nenahrazuje, ale mění vyhlášku 72)
- Vyhláška č. 27/2016 Sb o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Zákon č.167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů
- Zákon č. 65/2017 Sb. Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Podklady školy - Školní řád (Klasifikační řád) - Minimální preventivní program (Krizový plán)

SEZNAM PŘÍLOH:

Příloha 1- krizové plány „Co dělat, když...“ - odkaz

Příloha 2 - Šikana

Příloha 3 - Strategie školní neúspěšnosti

Příloha 4 - Hodnocení PPŠ v školním roce 2024/25

Příloha 1

Krizové plány „Co dělat když...“

Příloha 2

Šikana

Dopis rodičům ohledně šikany

Vážení rodiče!

Naše škola se v letošním školním roce zaměřila na přátelské klima a bezpečnou školu. Nicméně ani mi nejsme imunní proti výskytu šikanování. Proto chceme být připraveni zachytit případné ubližování slabším hned v počátku a účinně takové bezpráví zastavit. S tímto záměrem jsme vytvořili program proti šikanování. Jeho důležitou součástí je spolupráce nás pedagogů s Vámi – rodiči. Proto Vás prosíme o pomoc.

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat jednotlivce nebo i skupinu. Jedná se o cílené a opakované fyzické a psychické útoky vůči těm, kteří se neumí nebo nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky (bití, vydírání, loupežení, poškozování věcí) tak i útoky slovní (nadávky, pomluvy, vyhrožování či ponižování). Může se rovněž realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, mluvíme o kyberšikaně. Proto si všimněte doma těchto signálů:

Za dítětem nepřichází domů kamarádi, s žádnými netráví volný čas a neudrhuje kontakt, není zváno na návštěvu k jiným dětem, s nechutí odchází do školy, zvláště mělo-li ji dříve rádo, odkládá odchod z domova, má strach, nechutí k jídlu. Změnilo trasu do školy, žádá o odvoz do i ze školy, chodí ze školy hladové, i přesto, že má z domu svačinu a oběd, usíná s pláčem, má neklidný spánek, ztrácí zájem o učení, špatně se soustředí, bývá domů smutné, apatické, zmínky o možné sebevraždě, odmítá se svěřit s trápením. Nápadně často ztrácí věci, žádá o peníze, případně je doma krade. Je neobvykle agresivní k sourozencům, často si stěžuje na neurčité projevy břicha nebo hlavy, snaží se zůstat doma. Vyhýbá se docházce do školy, zdržuje se doma více než by bylo obvyklé.

Kdybyste měli podezření či dokonce jistotu, že je Vašemu dítěti ubližováno, bezprostředně se na nás obraťte (na třídního učitele, školního metodika prevence či ředitele školy). Vaši informaci budeme neprodleně a bezpečně řešit.

Program proti šikanování, krizový plán (vychází z MP MSMT-21149/2016)

Charakteristika šikanování

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje výchovné a vzdělávací cíle školy. Protože se šikana vyskytuje téměř na každé škole, je třeba tomuto jevu předcházet vytvářením dobrých vztahů mezi žáky a vzdělávacím pedagogickým pracovníkům. Šikanování lze charakterizovat jako jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Z právního hlediska můžeme šikanou označit takové úmyslné jednání, které útočí na lidskou důstojnost oběti.

Projevy šikany

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení dělí projevy šikanování do následujících skupiny:

- projevy verbální přímé a nepřímé - psychická šikana, ke které patří také kyberšikana
- projevy fyzické přímé a nepřímé - fyzická šikana
- projevy aktivní a pasivní.

Stádia šikanování

Porucha vztahů mezi spolužáky, kterou označujeme pojmem šikana, se vyvíjí postupně od málo nápadných projevů až po nejhorší podobu. Tento vývoj můžeme podle Michala Koláře rozdělit na pět vývojových stupňů.

První stupeň (zrod ostrakizmu) Ostrakizmus se může projevit téměř v každé skupině. Podmínky jeho vzniku mohou být zcela běžné a nenápadné. V každé skupině se objevují jedinci, kteří se nacházejí na tzv. sociometrickém chvostu. Patří mezi málo vlivné a oblíbené. Pokud se cíleně nepracuje se vztahy členy skupiny, zakoušejí tyto členové prvky šikanování tzv. ostrakizmus. Ostatní se s nimi nebaví, protože by to mohlo ohrozit jejich pozici, odmítají je, pomlouvají a dělají na jejich účet různé legrácky. Jedná se o zárodečnou formu šikanování.

Druhý stupeň (fyzická agrese a přitvrzování manipulace) Ostrakizmus může přerůst do dalšího vývojového stupně v situacích, kdy: ve skupině stoupá napětí např. před očekávanou těžkou písemkou a spolužáci si na ostrakizovaných žácích odreagovávají svoje nepříjemné pocity, žáci z nudy nebo z potřeby zamaskovat svoji nejistotu vymýšlejí a přitvrzují zábavu na úkor nejzranitelnějšího spolužáka, se v jedné třídě sejde několik agresivních žáků, kteří používají násilí pro uspokojování svých potřeb a mají potřebu opakovat si pocit moci nad slabším a bezbranným. Pokud jsou počáteční pokusy o šikanování trpěny, může šikana přerůst do pokročilých stupňů. Jestliže jsou však mezi členy skupiny kamarádské vztahy a projevuje se mezi nimi soudržnost, pak jsou pokusy o šikanování neúspěšné.

Třetí stupeň (vytvoření jádra) V případě, že skupina umožnila opakování pokusů o šikanování některých svých členů, přechází šikana do třetího vývojového stupně. Z jednotlivých agresorů se vytvoří skupinka „úderné jádro“. Členové jádra začnou spolupracovat a opakovaně šikanovat nejvhodnější oběť. Vhodnými oběťmi jsou žáci, kteří byli ostrakizováni. Skupina se rozdělí na různé podskupiny. Pokud se nevytvoří stejně vlivná a silná pozitivní podskupina ze slušných žáků jako je skupina agresorů, může šikana nerušeně pokračovat. V praxi se podskupiny charakterově slušných žáků nevyskytují příliš často. Pokud se však vytvoří, jsou jejich členové v nevýhodě vůči agresorům už tím, že na rozdíl od nich respektují pravidla.

Čtvrtý stupeň (většina přijímá normy agresorů) Jestliže činnost jádra agresorů může nerušeně pokračovat, dojde k tomu, že většina skupiny přijme za vlastní jejich normy a ty se stanou nepsaným zákonem skupiny. V této fázi se i mírní a ukáznění žáci aktivně podílejí na týrání spolužáka a prožívají přitom uspokojení.

Pátý stupeň (totalita neboli dokonalá šikana) V této fázi jsou již normy agresorů přijaty a respektovány téměř všemi členy skupiny. Dochází k rozdělení skupiny na dvě části, které M. Kolář pojmenoval jako otrokáře a otroky. Agresori se sami označují jako mazáci, kingové, nadlidé atd. Oběti jsou označovány jako bažanti, poddaní, podlidé atd. Otrokáři využívají na otrocích vše. Od materiálních věcí (oblečení, peníze, osobní věci) přes jejich city, školní znalosti až k rozumovým schopnostem. Přitom jim způsobovat bolest, proti které se otroci nedovedou bránit. Ti se stávají závislejší a ochotnější cokoliv dělat. Členové skupiny, kteří původně se šikanou nesoúhlasili, přihlížejí nebo se zapojují do týrání. Násilí nabírá na brutalitě a je považováno za normální chování nebo za vhodnou legraci. Otroci se snaží vyřešit svoji situaci

opakovanými nemocemi, neomluvenou absencí, odchodem ze školy a v nejhorších případech pokusy o sebevraždu.

Varovné signály

Ve třídách, ve kterých se vyskytuje šikana, mohou být učitelé jedni z posledních, kteří se o tom dozvědí. Je to způsobeno tím, že ve většině případů všichni žáci třídy ctí nepsaný zákon, že se „bonzovat“ učiteli nemá. Kdo tento zákon přestoupí, bývá odsouzen celou třídou. Pokud se žáci, kteří jsou šikaně přítomni, ale neúčastňují se jí, svěří svým rodičům, ti velmi často mlčí. Rodiče šikanovaných žáků bývají často přemlouváni svými dětmi, aby si ve škole nestěžovali. Šikanované děti mají strach z odplaty ze strany agresorů.

Z těchto důvodů je třeba, aby byl učitel schopen sám rozeznat příznaky šikany. Na to, zda je dítě šikanováno, mohou učitele upozornit přímé i nepřímé příznaky šikany.

K přímým projevům šikany patří:

- posměšné poznámky na adresu dítěte, ponižování, pokořující přezdívka, nadávky, žerty na účet dítěte;
- nepřátelská nebo pohrdavá kritika dítěte;
- šťouchání, strkání, honění a rány určené stále stejnému dítěti;
- příkazy, které dítě dostává od ostatních a plní je;
- rvačky, ve kterých je jeden z účastníků výrazně slabší a snaží se utéct.

Mezi nepřímé projevy šikany patří:

- dítě nemá kamarády a je o přestávkách často samo nebo vyhledává blízkost učitelů;
- při týmových sportech není o dítě zájem a zbývá mezi posledními;
- pokud má dítě mluvit před třídou, je nejisté a vystrašené;
- dítě je stísněné, nešťastné a mívá blízko k pláči;
- zhoršuje se jeho školní prospěch a nesoustředí se při vyučování;
- dítě má často poškozené nebo rozházené věci, někdy i zašpiněný nebo poškozený oděv;
- do třídy často vchází až s učitelem;
- dítě nedovede uspokojivě vysvětlit původ škrábanců, modřin nebo odřenin na svém těle;
- žák má nadměrnou omluvenou absenci.

Jednotlivé samostatné nepřímé příznaky mohou patřit k běžnému dění ve třídě. Pokud se ale u určitého dítěte ve třídě některé z nich objevují opakovaně, nebo pokud se současně vyskytnou u dítěte větší počet těchto projevů, může to signalizovat šikanu daného dítěte.

Doporučení rodičům

Rodiče si mohou navíc všimnout dalších příznaků, které naznačují, že je jejich dítěti ubližováno nebo je přímo šikanováno. K nim patří:

- dítě nemá žádného kamaráda a ani za ním domů nepřicházejí spolužáci;
- dítě není zváno na návštěvu k druhým dětem;
- ráno dítě odkládá odchod do školy a je možné na něm pozorovat stísněnost a strach;
- často si stěžuje na bolesti břicha nebo hlavy a snaží se zůstat doma;
- prosí o odvoz autem při cestě do školy a ze školy;

- domů nechodí nejkratší cestou;
- doma je dítě smutné, objevují se výkyvy nálad, ale odmítá se svěřit s tím, co ho trápí;
- dítě má neklidný spánek;
- dítě je nečekaně agresivní k sourozencům a někdy i k rodičům;
- dítě ztrácí zájem o učení;
- dítě často žádá o peníze a neumí věrohodně vysvětlit, na co je potřebuje;
- často ztrácí osobní věci.

Jestliže učitel nebo rodič nabude přesvědčení o tom, že je dítě šikanované, je třeba šikanu vyšetřit a zasáhnout proti ní.

Školní strategie proti šikanování

- škola cíleně vytváří bezpečné prostředí
- podporuje solidaritu, spolupráci a toleranci mezi žáky
- vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit školy
- rozvíjí mezilidské vztahy mezi žáky, podporuje etické jednání a okamžitě řeší zárodečné formy šikanování
- ve školním řádu jsou jasně stanovená pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení
- třídní učitelé mapují vztahy ve třídě, vytváří s žáky třídní pravidla a dbají na jejich dodržování
- podle potřeby provádí dotazníkové šetření zaměřené na odhalování šikany mezi žáky
- třídní učitelé zařazují do hodin osobnostně sociální výchovy aktivity podporující pocit sounáležitosti mezi žáky třídy

Krizový plán proti šikaně

Škola dokáže řešit situaci vlastními silami

Jedná se o objevení a řešení šikany v počátečních stádiích vývoje. V těchto případech bude škola postupovat takto:

- Při objevení problému (informace od rodičů, žáků, vlastním pozorováním)bude informován třídní učitel a ředitel školy. Dále bude informován metodik prevence, výchovný poradce
- Tuto šikanu řeší metodik prevence (případně výchovný poradce) ve spolupráci s třídním učitelem a ředitelem školy. Zápisy z rozhovorů a řešení šikany založí školní metodik do své agendy.
- V první fázi bude stanovena forma šikany a bude proveden odhad závažnosti
- Dále bude probíhat vlastní vyšetřování šikany podle následujícího **schématu**:
- 1. Proběhnou rozhovory s informátory a obětí. Důležité je chránit zdroj informací. Rozhovory budou probíhat individuálně a musí být provedeny tak, aby o nich ostatní nevěděli (je nutné předpokládat pomstu agresorů). Z rozhovorů bude proveden zápis.
- 2. Nalezení vhodných svědků. Cílem je následné ověření informací.

- 3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky - rozhovory jsou vedeny individuálně. V případě potřeby proběhne konfrontace při protichůdných informacích max. 2 žáků spolu. Z rozhovorů je proveden zápis.
- *Je nepřijatelné společné vyšetřování agresorů a svědků nebo konfrontace oběti s agresory.*
- *Během rozhovorů je třeba nalézt odpovědi na následující otázky: Kdo je obětí, případně kolik je obětí? Kdo je agresorem, případně kolik je agresorů? Kdo je aktivní účastník šikánování a kdo je obětí i agresorem? Co, kdy, kde a jak dělali agresori obětím? Jak dlouho šikánování trvá? K jak agresivním a manipulativním projevům došlo*
- 4. Ochrana oběti - bude věnována zvýšená pozornost školnímu klimatu a zpřísněny dohledy. Během přestávek bude dohlížející pedagog častěji nahlížet do třídy.
- 5. Ze zjištěných informací bude provedena předběžná diagnóza a zvolen jeden ze dvou typů rozhovoru: a) rozhovor s obětí a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření) b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku).
- 6. Realizace vhodné metody:
 - a) metoda usmíření (Důraz je kladen na řešení problému, domluvu a usmíření mezi aktéry šikánování. Trestání se zde nekoná. Prostřednictvím sdílení odlišných pocitů jednotlivých aktérů a podporování schopnosti agresora vcítit se do své oběti a mít s ní soucit, je společně hledána náprava vztahu.)
 - b) metoda vnějšího nátlaku (Řešení chování agresora proběhne formou výchovného pohovoru nebo výchovnou komisí složenou z vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce a třídního učitele a v případě potřeby dalšího odborníka. V obou případech jsou kromě agresora přítomni jeho rodiče.) Je vhodné dodržovat následující posloupnost vedení jednání: 1) seznámení rodičů s problémem 2) postupné vyjádření všech pedagogů 3) vyjádření žáka 4) vyjádření rodičů 5) rozhodování komise za zavřenými dveřmi 6) seznámení rodičů a žáka se závěrem komise. Z jednání bude proveden zápis. V závěru se rodiče vyjádří souhlasem či nesouhlasem s navrhovaným řešením. Rodičům bude nabídnuta pomoc.
- 7. Třídní hodina a) efekt metody usmíření b) oznámení o potrestání agresorů před celou třídou.
- 8. Řešení případu šikany ze strany oběti - proběhne rozhovor se zákonnými zástupci oběti za účasti třídního učitele, školního metodika prevence, výchovného poradce a ředitele školy. Při rozhovoru budou zákonní zástupci seznámeni se závěry zjištění a dojde k domluvě na dalším postupu - způsob ochrany oběti a další nutná opatření. Bude nabídnuta pomoc
- 9. V případě potřeby bude svolána třídní schůzka, na které škola seznámí rodiče s řešením případu.
- 10. Práce s celou třídou - ve třídě dojde k uzavření celé záležitosti. Výstupem práce se třídou bude nastavení takových pravidel chování třídy, která zamezí možnost opakování šikany. Zajistí třídní učitel a metodik prevence. O výsledku budou informovat kolegy a vedení školy. Třída bude dlouhodobě sledována.

Plán č. 2 – řeší případy pokročilé šikany s neobvyklou formou, které škola nedokáže vyřešit sama a potřebuje pomoc specializovaných institucí (PPP, SVP) a Policie ČR. V těchto případech bude škola postupovat takto:

1. Zvládnutí vlastního šoku - odhadne závažnost a formu šikany.
2. Oběti poskytne bezprostřední ochranu, bude zastaveno násilí.
3. Informování ostatních pedagogů a vedení školy.
4. Zajistí dozor nad ostatními žáky tak, aby se nemohli domluvit na křivé výpovědi.
5. Pokračuje pomoc a podpora oběti
6. Oznámi případ na Policii ČR a bude navázán kontakt se specialistou na šikanování. 7. Informuje rodiče.
8. Dohodne další postup s Policií, OSPOD... Výchovná opatření - pro potrestání agresorů lze užít běžná výchovná opatření dle ŠŘ. V mimořádných případech se užijí další opatření - ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, příp. pobyt v diagnostickém ústavu - ředitel podá návrh OSPOD k zahájení práce s rodinou - škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.

Příloha 3 - Strategie školní neúspěšnosti

Strategie školní neúspěšnosti

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 sb. S žáky ohroženými školní neúspěšností může pracovat výchovná poradkyně, metodik prevence a kterýkoli pedagogický pracovník.

Ve spolupráci s třídními učiteli a vyučujícími jednotlivých předmětů zajišťuje žákům s SPU poskytování doporučených podpůrných opatření. Třídní učitelé vyhodnocují prospěch žáků ve třídě, u neprospívajících zjišťují příčinu neúspěchu.

Vyhodnocují příčinu zhoršení prospěchu a v případě potřeby je vypracován **Plán pedagogické podpory**.

Neúspěchem ve škole mohou být ohroženi:

- žáci, kteří přestoupili na 2. stupeň ZŠ
- žáci, kteří přešli z jiné ZŠ
- žáci, kteří jsou nemocní a mají dlouhodobou absenci
- žáci, u kterých nastala změna rodinné situace

Neúspěch ve škole se může projevit neprospěchem, závadovým chováním – porušováním školního řádu, záškoláctvím, problematickým postavením v třídním kolektivu. Na pedagogické radě školy je vyhodnocována situace ve vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem a všichni jsou s ní seznámeni. V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni rodiče prostřednictvím třídních učitelů.

Výchovný poradce spolu s třídním učitelem a vyučujícím daného předmětu projedná na schůzce ve škole se zákonnými zástupci neprospívajícího žáka jeho studijní výsledky a navrhne možnosti řešení.

V případě potřeby či zájmu je nabídnuto neprospívajícímu žákovi a jeho zákonným zástupcům zprostředkování spolupráce s odborníky z PPP a SVP.

Úspěšnost ve škole je podmíněna mnoha faktory. Úspěch žáka ve škole nezávisí jenom na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení a míře sebedůvěry.

Problémy žáka ve vyučovací hodině

- nerozumí výkladu
- neumí pracovat s učebnicemi a jinými texty
- nestíhá zapisovat podle výkladu
- nedokáže určit, co je podstatné
- neumí se soustředit
- opakovaně je v práci vyrušován spolužáky

Problémy s domácí přípravou

K problémům s domácí přípravou vede nejčastěji:

- slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě)
- nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat důležité, učí se zpaměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky, nemá vytvořený systém učení)
- neví, kdy se učit, aby učení bylo efektivní
- problémy komunikace s vyučujícím
- strach z vyučujícího
- obava sdělit, že něčemu nerozumí
- neznalost pravidel konzultací s vyučujícím problémového předmětu
- nejeví zájem o výuku, v hodině nepracuje, nechce pracovat a rozptyluje svoje spolužáky – odmítá nabízenou pomoc vyučujících

Ostatní problémy negativně ovlivňující studium

- dlouhodobé zdravotní problémy
- změna bydliště, dojíždění
- problémy v rodině (rozchod rodičů, úmrtí jednoho z rodičů, špatná ekonomická situace rodiny)
- stres z neprospěchu
- útky před problémy
- problémy v sociálním prostředí vrstevníků

Formy práce s neúspěšnými žáky

Pro úspěšnost programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým zejména patří:

- snažíme se problém zachytit co nejdříve a odhalit příčiny neúspěšnosti
- úzce spolupracujeme s PPP, SPC a rodiči
- pomáháme rodičům zajistit nejrůznější odborná vyšetření
- uplatňujeme individuální přístup k žákům, respektujeme jejich individuální tempo a posilujeme motivaci žáků

- nabízíme žákům individuální konzultace po vyučování nebo před vyučováním, možnost konzultací
- pro zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáků volíme takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a posilují pozitivní motivaci
- v hodnocení se zaměřujeme na pozitivní výkony žáka, a tím podporujeme jeho pozitivní motivaci k učení
- zadáváme pravidelné úkoly vycházející ze stanoveného obsahu učiva – zadání práce pro domácí přípravu učiva
- užíváme podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky – dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- jednostranně nezdůrazňujeme nedostatky a chyby žáka

Nástroje na koordinaci péče o žáky se SVP

- Poskytování podpůrných opatření prvního stupně
- Plán pedagogické podpory o vzniká z iniciativy učitele jednotlivých předmětů, může mít omezenou platnost nebo může být využíván po delší časové období, musí být pravidelně vyhodnocován, má ho u sebe vyučující, který PLPP tvořil
- **Individuální vzdělávací plán** o podpůrné opatření v rámci 2. – 5. stupně, tvoříme ho na základě doporučení ŠPZ, po podpisu informovaného souhlasu a podání žádosti zákonným zástupcem
- Pedagogická intervence o zařazení žáka do skupiny jen na základě doporučení ŠPZ, náplň je dána v doporučení
- **Asistent pedagoga** o personální podpora je vždy daná doporučením ŠPZ

Oblast prevence

- co nejdelší dobrá motivace – zažívání příjemných věcí a úspěchu
- hodnocení žáků vzhledem k jejich osobnímu pokroku, nesrovnávat s nastavenou laťkou
- komunikace s rodiči – rodičům je nutné vše vysvětlit, komunikovat s nimi oblast intervence

Přestup žáka na druhý stupeň

- dopřát čas na adaptaci
- komunikace mezi učiteli - 1. a 2. stupeň – předávání zkušeností, jak žáci pracovali, jaká byla pravidla hodnocení, jak se řešili různé problémové situace
- adaptační bloky – vždy na začátku září, učitel své žáky lépe pozná, společně zažijí něco příjemného, což podpoří vzájemnou důvěru

Změna školy

- změna školy znamená změnu školního vzdělávacího programu – soulad musí zajistit vyučující

- neznamená to, že je povinností učitelů žáka vše doučit (za změnu školy je odpovědný rodič), ale je vhodné žákovi vytvořit podpůrnou síť – komunikace učitel – rodič – žák – informovanost, jak žák zvládá adaptaci atd.

Nemoc, zvýšená omluvená absence

- při dlouhodobé nemoci je třeba s rodinou žáka úzce spolupracovat, zajistit doplňování učiva, ulehčit návrat žáka po nemoci do školy - plán doplnění učiva a přezkoušení
- sledovat absenci žáka – zda krátkodobé absence z důvodu návštěvy lékaře, nevolností, rodinných důvodů, nejsou pravidelné v době, kdy se píše prověrka, kdy má být žák zkoušen, zda se nejedná o konkrétní dny v týdnu

Změna situace v rodině

- můžeme pomoci, pokud dobře známe situaci, pokud je dobré klima a vzájemná důvěra
- sledujeme nejen velmi slabé žáky, ale také ty, kteří se výrazně zhoršili, začali být vůči plnění školních povinností apatičtí, zhoršilo se chování – nutné vždy řešit – osobní schůzka
- rodiči v případě potřeby doporučit odbornou pomoc

Špatná sociální situace

- podat žákovi pomoc a podporu
- ohlídat, aby se dítě nestalo terčem posměchu
- řešit problém s rodiči
- v případě přetrvávajících problémů kontaktovat příslušný OSPOD
- nabídka spolupráce s neziskovými organizacemi

Závadové chování, záškoláctví

- porušení školního řádu nepřehlížet
- pokud nepomůže prevence, závadové chování řešit v souladu se školním řádem
- důsledné řešení zvýšené omluvené absence

Příloha 4

Hodnocení Preventivního programu školy– školní rok 2024/25

PPŠ je otevřený dokument

Minimální preventivní program je dokumentem školy, který má poskytnout žákům, pedagogům i rodičům informace v oblasti prevence rizikových projevů chování, vést žáky k osvojování základních kompetencí v oblasti ochrany zdraví a zdravého životního stylu, k jejich osobnostnímu a sociálnímu rozvoji a posílení jejich sociálně komunikativních dovedností. Zároveň má u žáků rozvíjet dovednosti, které vedou k odmítání všech druhů sebedestruktivního chování, projevů agresivity a porušování zákona.

Sledování situace rizikových jevů je ze strany pedagogů a dalších zaměstnanců školy průběžné po celý školní rok. Ke zjištění aktuálního stavu rizikového chování žáků slouží práce třídních i netřídních učitelů, pravidelné třídnické hodiny, dotazníková šetření, podněty ze strany rodičů, samotných žáků. Rodiče jsou o aktivitách informováni na třídních schůzkách a prostřednictvím webových stránek. Pedagogičtí pracovníci jsou seznámeni s MPP na

pedagogické radě. Na základě jejich požadavků, vyhodnocování měsíčních výstupů ohledně počtu, způsobu a efektivitě řešení situací v jednotlivých třídách, jsou jim předkládány preventivní aktivity školy.

Cíle programu a realizované akce

V tomto školním roce jsme se zaměřili zejména na důsledné dodržování školního řádu, zákaz používání mobilních telefonů, čímž chceme napomáhat upevňování kamarádského chování bez vulgarismů, nabídnout pohybové a jiné aktivity během přestávek. V každé třídě proběhl nejméně jeden **preventivní program**, na který navázala práce třídního učitele. Dále byly využívány volnočasové aktivity jako součást prevence. Při realizaci jsme spolupracovali s *Pedagogicko-psychologickou poradnou, Speciálně pedagogickým centrem Brno a Speciálně pedagogickými centry pro zdravotně a sluchově znevýhodněné*. Tyto organizace nám poskytují odbornou pomoc při práci s žáky s poruchami autistického spektra, sluchově a zrakově znevýhodněnými žáky a jejich efektivní zapojení do běžné výuky. Pravidelně byly konzultovány zprávy PPP k jednotlivým žákům s obtížemi v oblasti učení a chování.

Aktivity primární prevenci:

- Hájenka Park Břeclav – 1.- 5. třída, témata Zdravý životní styl, bezpečnost, šikana
- E – Duha Mgr. Hanák– online prostředí a kyberšikana,
- Popálky – prevence úrazů popálenin
- Policie ČR – 1- 9. třída + pedagogický sbor
- Přednášky pro žáky 8.- 9. tříd – Jak nebýt obětí sociálních sítí
- Dopravní kurz pro žáky 4. tříd
- Organizace Podané ruce – 5. – 9. třída – dvou a tříhodinové preventivní programy
- Policie a hasiči – Den s Policí
- Okresní soud Hodonín – trestní odpovědnost
- Primární prevence v rámci výuky

V případě výskytu závažnějších problémů spolupracovali třídní učitelé s metodikem prevence, výchovným poradcem, poradenským pracovištěm. Proběhlo několik dotazníkových šetření ve třídách, pohovory s rodiči, žáky. Řešené problémy jsou vedeny v deníku metodika prevence. Situace ve škole z hlediska výskytu rizikového chování žáků je průběžně sledována po celý školní rok. Učitelé se vždy snažili ve spolupráci s rodiči pomocí různých metod působit na žáky, rozvíjet jejich kamarádské chování a vychovávat je ke zdravému životnímu stylu.

Zpracovala: Mgr. Jana Budišová, ŠMP ZŠ Moravská Nová Ves